

GOED GETROFFEN

DOOR

J. WITMOND.

Met een plaatje.

AMSTERDAM, H. M. BREMER.

GOED GETROFFEN.

EENE GESCHIEDENIS VOOR DE JEUGD,

DOOR

J. WITMOND.

Met een Plaatje.

AMSTERDAM,
H. M. BREMER.

Suelpersdruk van I. BREMER. — Amsterdam.

GOED GETROFFEN.

„Ik hoop, lieve tante, dat gij mij niet kwalijk hebt genomen dat ik gister-nacht ten 12 ure nog aan de deur klopte,“ zeide Eduard Bruin terwijl hij zich 's Maandags vroeg gereed maakte om zijn ontbijt, dat nu reeds een uur op hem huil staan wachten, te gebruiken.

Mevrouw Bruin was eene achtenswaardige dame met een innemend uiterlijk, en zilver witte haren, die kunstig gevlochten van onder een licht ochtendmutsje uitkwamen.

„Ik moet bekennen,“ antwoordde zij hem, dat uw heen en weêr draven mij gisteren niet aangenaam geweest is en dat het mij aangenaamer zou geweest zijn als gij naar de kerk waart gegaan en voor 't overige den dag bij mij hadt doorgebracht.“

„Ja, als ik altijd in deze stad was, dan was het eene ganzeh andere zaak,“ zeide Eduard, „maar nu ik slechts voor enkele dagen hier ben, moet ik mijn tijd zooveel mogelijk ten nutte maken om de merkwaardig-

heden die de stad aanbiedt eens in oogenschouw te nemen. Ik heb dan ook vrij wat gezien en ben van de eene naar de andere zijde van de stad gevlogen en van 's morgens tot 's avonds mij uitnuntend vermaakt. Gaarne knoopte ik er nog zulk een woekje aan vast.“

„En waar hebt gij gisteren den geheelen dag gezeten?“ vroeg zijne tante.

„Nu, als gij mij dat zoo op 't gewoten afvraagt, lieve tante, dan wil ik u wel zeggen dat ik gisteren met eenige jonge vrienden naar Zeebuit ben gereden om den frischen zeewind in te ademen. De tijd ging er echter zoo snel voorbij, dat het onwillekeurig vrij laat was geworden voor wij aan den terugtocht konden denken.“

„Ondertusschen heb ik mij zeer ongerust over u gemaakt,“ liet tante Bruin er met een ernstigen glimlach op volgen.

„Welzoo, dat spijt mij inderdaad,“ hernam Eduard. „Ik kan u niet zeggen hoe een leed het mij doet mijne tante verontrust te hebben, die altijd zoo vriendelijk en goed voor mij was, en aan wie ik meer te danken heb dan aan iemand ter wereld. 't Is waar, ik ben een wilde jongen, een luidruchtige, beweeglijke knaap, maar ondankbaar, ondankbaar, foei, neen, dat ben ik niet. Ik heb een afkeer van ondankbare menschen, ik haat alle ondankbaarheid uit den grond mijns harten.“

Mevrouw Bruin beantwoordde den haastigen uitval van

haren woordenrijken neef met een schuinsch lachje. Zij was van plan geweest den jongen wildzang zijne zelfzucht en onnadenkendheid eens ernstig onder het oog te brengen, thans echter, dit gevoelde zij, zon dat zeer ontijdig zijn geweest.

„Waar zijt gij van plan nu heen te gaan?“ vroeg zij.

„Naar den phothograaf.“

„Hebt gij u laten photographeeren? Daar wist ik niets van,“ zeide zijne tante verwonderd.

„Maar wie laat zich tegenwoordig niet photographeeren?“ sprak Eduard lachend. Ik diende toch de mode wel te volgen. Ik kan immers geene eeuw bij anderen ten achteren zijn? Maar u moet weten dat mijn aller-eerste portret voor tante bestemd is. Dat zult u toch wel reeds begrepen hebben.“

Zoo sprekende liet de vroolijke knaap zijne vingers door zijne lichtbruine haren gaan en sloeg toen sluiksch een blik in den spiegel, een blik die van ingenomenheid met zich zelve getuigde en die scheen te zeggen: Hoe kan men van een schoon mensch als ik een iets anders dan een schoon portret maken?“

En nu was hij met een wip de deur uit op weg naar den phothograaf, niet weinig begeerig om zijn gelaat voor de eerste maal op papier te zien. Eduard was in het geheel niet van ijdelheid ontbloot, hij had zich bij uitstek zorgvuldig gekleed, voor hij naar den phothograaf

ging. Hij had zijn netste vest en zijne nieuwe glimmende hemdsknoopjes voor deze gologenhoid aangedaan en moer dan tien minuten gebruikt om eene notten knoop in zijne das to leggen.

Nu was hij nieuwsgierig te zien wolke fraaie uitkomst zijne moeite mocht hebben opgeleverd en ging hij bijna op een draf naar den photograaf. Toen hij zich spoedig daarna in dieus voorkamer bevond, kon hij zijn ongeduld bijna niet bedwingen en wonschte dat het nu maar zoer gauw zijne beart mocht zijn om zijn portret in ontrangst te nemen. Hij drong eenige anderen — die ook stonden te wachten — op zijde en vroeg wol tienmaal in één adem naar zijn portret, alsof or van elke minuut die hij er op wachten moest gewichtige belangen afhingen.

„Die oude man weet van geen haast,“ zoide hij, hoo langer hoo ongeduldiger wordende, tot eindelijk de photograaf hem zijn portret overhandigde.

Eduard greop het hem bijna uit de hand, bezag bevonde van blijde verwachting zijn afbeeldsel, maar kon zijne oogen bijna niet gelooven en stond versteld or op te starren. Hij scheen veel lust te hebben om de zoo vurig begeerde portretten op den grond to werpen. „Foei, foei, wat een misbaksel hebt gij van mij gemaakt. Het is waarlijk moer dan schande,“ mompelde de toelougestelde knaap tusschen de tanden, „zulk een portret van

iemand te maken. Ik heb veel lust ze in het vuur te werpen. Maar eerst wil ik tante's oordeel eens vernemen of het portret mij gelijkt.

Een uur later zien wij Eduard bij zijne tante binnentreden.

„Hebt gij uwo photographiën?“ was hare eerste vraag.

„Hier zijn ze,“ antwoordde Eduard, langzaam één portret te voorschijn brengende. Hoe bevalt het u?“

Onderwijl hield hij het oog strak op haar gevestigd, terwijl zij opmerkzaam het portret bezag, en verwonderde zich in stilte niet weinig over de zachte uitdrukking van haar oog en nog meer over den tevreden lach die om hare lippen zweefde.

„Hoe uitnemend goed getroffen!“ sprak zij, nadat zij lang achteroen het portret had bezichtigd.

„Getroffen?“ riep Eduard, zeer beleedigd over deze lofspraak. „Getroffen? Gelijkt dat ding op mij? Ik ben verwonderd dat gij er zoo over oordeelt. Ik had mij niet voor zulk een aap gehouden. Maar misschien weet een mensch ook niet hoe hij er zelf uitziet.“

„De zon vleit niet,“ antwoordde zijne tante. „Dikwijls is zij zelfs al te waarheidlievend om te behagen. Sta mij toe, uw portret te behouden. Ik ben er zeer mede tevreden en blijde dat ik het bezit. Zoo menigmaal ik het zie zal het mij helpen om mij duidelijk mijn neef voor te stollen.“

GOND GETROFFEN.

„Wat mij betreft moogt gij het portret wel behouden,“ riep Eduard met een zeer ontevreden lach, „behoud het gerust om er het vuur mede aan te maken of doe er iets anders mede, want ik wil het niet meer zien, nooit meer zien, ik heb er reeds meer dan genoeg van.

„Ik wilde wel eens weten, ging hij lachende voort, of wij ons karakter herkennen zouden, indien de zon in staat was om het af te teekenen en daarbij zoo juist werkte als zij het gedaan heeft bij mijne portretten.“

„Daar twijfel ik zeer aan,“ sprak mevrouw Bruin, nog steeds het afbeeldsel van haren neef opletten beschouwende; want het was eene getrouwe maar juist niet zeer vriendelijke voorstelling van hem.

„Dunkt u dat lieve tante, merkte Eduard aan, „dan wilde ik wel dat gij het werk van de zon eens overnaamt en eene teekening geeft van mijn karakter. — Ik wenschte indertijd wel te weten hoe het er van binnen bij mij uit ziet, en omdat ik eens gehoord heb dat gij de gave bezit de gevoelens van anderen te raden, twijfel ik niet of gij zoudt eene getrouwe afbeelding van mijn karakter leveren.“

Eduards oogen vonkelden, terwijl hij deze woorden uitsprak, en zijne geheele houding was zoo moedig, zijn gelaat drukte zooveel zelfvertrouwen uit, dat het hem terstond was aan te zien hoe weinig hij eene ongunstige beschouwing van anderen over zich voorstelde;

want hij hield zich voor een zeer aangenaam, en goedhartig mensch.

„Dan moet gij mij een weinig tijd geven, sprak zijne tante, want ik moet u eerst goed bezien, voor ik kan beginnen uw beeld te schetsen en ook moet gij mij beloven niet boos te worden, als het eens niet vleiend voor u uitviel.

„Ik houd van de eenvoudige waarheid,“ zeide Eduard, „maar wat weet tante nu van mij te zeggen? Het ergste dat van mij te zeggen valt is dat ik meer naar uitspanning dan naar inspanning verlang en bij alle pretjes gaarne nommer één ben.“

Verder werd voor dezen keer dat onderwerp niet aangeroerd. Eduard ging naar eene thoetuin en koerde eerst 's avonds laat naar huis terug. Hij zag er zeer verhit en opgewonden uit en wierp zich heel onvergenoegd op eenen stoel neder.

„Hij is de ondankbaarste mensch dien ik ooit in mijn leven gezien heb,“ sprak hij ontevreden binnensmonds.

„Over wien spreekt gij?“ vroeg zijne tante.

„Ik bedoel Arthur, tante. Ik bedoel mijn schoolkameraad dien ik een jaar geleden de helft van mijn zakgeld leende dat hij mij -- in het voorbijgaan gezegd -- nog niet eens teruggegeven heeft. Ik kan u niet zeggen hoe dikwijls ik hem van borispingen en

straf bevrjfd heb, want hij voert allerlei kattokwaad uit. En nu, zoudt gij 't wel kunnen gelooven? nu ontmoet hij mij op straat en houdt zich alsof hij mij volstrekt niet kende.

„Misschien bemerkte hij u niet,“ merkte Eduards tante op.

„Zeker zag hij mij, zeker,“ riep Eduard met drift; want wij zagen elkander recht in de oogen toen ik hem voorbij ging. Maar onlangs hebben zijne ouders eene orfenis gekregen en dat heeft zijn hoofd op hol gebracht. Hij had eenige voornamen jongeheeren bij zich, die zeker niet mochten weten dat ik een bekende van hem was. Is dat nu niet schandelijk ondankbaar? Fooi, van alle zonden haat ik de ondankbaarheid het meest. Al is iemand nog zoo oprecht, en eerlijk en minzaam, kortom al bezit hij alle deugden ter wereld, maar hij toont een ondankbaar mcnech te zijn — dan heeft hij bij mij alle achting verbeurd.

„Onbankbaarheid is eene zware zonde,“ sprak mevrouw Bruin, „en toch....“

„Lieve tante ik bid u, tracht Arthur maar niet vrij te pleiten,“ riep Eduard driftig uit! Wat heb ik niet al voor hem geduan! Eens ben ik 's nachts geen oogenblik to bed geweest, enkel om hem op te passen in zijne ziekte. Ik hield veel van hem en juist daarom doet zijn gedrag mij zooveel leed. Zich te houden of

hij mij niet kende, hebt gij ooit van zulk een ondankbaar wezen gehoord?"

„Dat wel, Eduard,“ antwoordde zijne tante. „Ik ken een jongeling die zich even ondankbaar gedraagt als Arthur naar uwe meening deed.

„Inderdaad?“ riep Eduard, ik kan het haast niet gelooven.

„Walu hoor mij dan eerst bedaard aan en oordeel dan zelf. Een jongeling, — zijn naam komt er minder op aan — had zich diep in schulden gestoken, zoo diep dat hij in woerwil van de grootste inspanning niet weêr op streek kon komen. — Zijne toekomst was met een zwarten sluier bedekt, en schande en wanhoop schoen zijn onvermijdelijk lot.

„Toen verscheen hem een vriend die zijnen toestand kende. Hij had diep medelijden met hem en bood hem aan zijne schulden te betalen. Zwaar was het offer dat de grootmoedige vriend voor hem brengen moest. Hij geraakte in armoede, moest vele jaren achtereen veel, zeer veel lijden en voor wien? — Voor eenen vreemde, die hem nooit den geringsten dienst bewezen had.“

„Wolk eene onbegrijpelijke liefde!“ riep Eduard uit, diep geroerd.

„O, Maar dat was nog niet alles,“ ging mevrouw Bruin na eenige oogenblikken voort. De weldoener

nam den jongeling aan als zijn kind, gaf hem zijn eigen naam, kleeding, woning en alles wat hij noodig had, en bezorgde hem, toen hij wat ouder was, eene betrekking, die hem in staat stelde als eenzaam burger in de maatschappij te leven.

„Dat is een vriend, zoo iemand zou mij eerst bevalen,“ sprak Eduard. En hoe beloonde de jongeling zulk eene ongehoorde liefde?

„O, het doet mij leed,“ sprak mevrouw Bruin, „te moeten zeggen dat de jongeling zijnen weldoener, wien hij alles te danken had, bijna geheel vergat.

„Deze wenschte dat hij zoo dikwijls mogelijk zijn huis bezocht, doch dat scheen juist de plaats te zijn waar de jongeling het minst gaarne was, or verliepen maanden, ja jaren, zonder dat hij slechts eene enkele maal den drempel zijns vriends overschreed. En zondt zijn weldoener hem brief op brief, dan achte hij deze de moeite niet waard om ze te openen want alleen het lezen er van stond hem tegen.

„Wat een hartelooze ondankbare gast!“ riep Eduard verontwaardigd.

„Laat mij voortgaan,“ vervolgde zijne tante. „Hij doet niet het allergeeringste om zijnen weldoener erkentelijkheid te toonen, die zulk een zwaar offer gebracht had om zijne schuld te betalen, die hem tot zijn kind had aangenomen, ja alles, alles voor hem gedaan had.

GOED GETROFFEN.

Hij ging zelfs nog eene schrede verder. Hij zocht en beminde het gezelschap der vijanden van zijnen weldoener. En al kon men juist niet zeggen dat hij het gaarne hoorde dat dezen telkens iets op zijnen weldoener hadden aan te merken, toch . . .“

„Dat zou ik meenen,“ viel Eduard, wiens geweten een weinig onthutst was geworden, zijne tante in de rede. „Schande genoeg voor hem dat hij zulk een weldoener vergat.“

„Wees niet zoo heftig, mijn jongen,“ hernam mevrouw Bruin, „maar het schijnt dat de jongeling, dien ik u schetste u juist niet bijzonder bevalt.“

„Bevallen?“ riep Eduard, „ik beschouw hem als den ollendigsten deugniet op aarde, leeft hij nog, tante?“

„Of hij nog leeft,“ hernam mevrouw Bruin, hare oogen strak op Eduard vestigende. „Is mijne fotografie niet treffend gelijkend.“

„In 's hemels naam wat bedoelt gij toch, tante?“ riep Eduard uit, terwijl hij zijne oogen zoo wijd mogelijk openden.

Is dat niet het beeld van elke ziel, die den eersten, vriendelijksten van alle weldoeners en vrienden verwaarloost?

„Eduard, bedenk wat God u geschonken en voor u gedaan heeft. Onmogelijk is het, de duizenden weldaden en zegeningen, die wij aan zijne liefde te danken

hebben, op te noemen. Denk aan uwe zware schuld, aan uwe zonden, die indien Christus niet op aarde gekomen ware om ze te verzoenen, u in den dood hadden doen storten.

„Bedenk dat de Heer over u heeft gewaakt van uwe kindschheid af. De gezondheid en de krachten uws lichaams, uw verstand en oordeel, kortom alles hebt gij te danken aan Hem, die ons alle goeds schonk. Het huis dat wij bewonen, heeft Hij ons geschonken; de vrienden, die wij hoogachten, bekwamen wij van Hem; ja alles wat wij in deze wereld genieten, en in de toekomstige wereld hopen, is en komt van den Heer.“

Eduard waren dezo woorden in het hart gevallen. Dat bewees zijn peinzend en ernstig gelaat. Zijne tante zweeg eenige oogenblikken, en ving toen op nieuw aan te spreken. Laat ons hooren wat zij zeide:

„En hoe beantwoorden de meeste menschen de liefde, welke de Heer hun dagelijks bewijst. Hoe wordt de liefde, welke God ons heeft bewezen in de overgave van zijnen Zoon, ter verzoening onzer zonden, beantwoord door hen die den naam des Heeren dragen? Hoe beantwoorden haar de Christenen? Leven zij ter eere van God of naar het goeddunken van hun eigen hart? Lezen zij niet veel liever allerlei nietswaardige boeken dan den Bijbel, die het woord van God is, dat ons leert

wat de Heer ons te zeggen heeft? Ja, hebben zij niet veel meer lust om allerlei nietswaardigheden te gaan zien dan het besluit te bezoeken, om vooral des zondags met degenen die God vreezen Zijn Woord te hooren prediken, samen te zingen, en te bidden? En hoe gebruiken zij den tijd, dien zij aan den Heer en Zijnen dienst ontstelen? Zij nemen hunne dagelijkse bezigheden waar en spreken en hooren allerlei onzinnigheden of jagen allerlei zoogenaamde vermakelijkheden na, die niets nalaten dan ontevredenheid en beschuldiging.

„Als de onduikbaarheid tegen menschen reeds afschuwelijk is, hoeveel verschrikkelijker moet zij dan niet geacht worden tegenover den Heer, aan wien wij oneindig veel meer te danken hebben dan aan den weldadigsten mensch!“

„Houd op, lieve tante, ik bid u laat het hierbij blijven,“ riep Eduard tot tranen toe bewogen uit.

„Laat mij gerust voortgaan,“ sprak zijne tante, „waarom zou ik mijne afbeelding niet voltooien? Of meent gij soms dat ik uw gemoedsbestaan voorstel? — Nu, daar heb ik niets tegen. Maar zeg mij dan nu ook eerlijk, mijn lieve Eduard, is uw beeld goed getroffen?“

Mevrouw Bruin had thans Eduards karakter duidelijk genoeg voor hem geschetst, hij had haar begrepen, en God dank, niet zonder vrucht. Godurende de wei-

OOKS GETROFFEN.

nige dagen die hij nog bij zijnen tante was, schikte hij zich meer naar haar, en loede tevens voor zijn volgend leven, meer op zijn eigen kwaad dan op dat van anderen te zien.

